യാത്രയും യാത്രാഖ്യാനവും മാനവാനന്തരകാലഘട്ടത്തിൽ

സൗമ്യ തോമസ്
അസിസ്റ്റൻറ് പ്രൊഫസർ, മലയാള വിഭാഗം, ഭാരത മാതാ കോളേജ്, തൃക്കാക്കര.

പ്രബന്ധസംഗ്രഹം

മാനവാനന്തരമായ ജ്ഞാനവ്യവസ്ഥയിൽ യാത്രകൾ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന അനുഭവം യാത്രാവിവരണം എന്ന സാഹിത്യജനുസ്സിനാൽ മാത്രം രേഖപ്പെടുത്താവുന്ന ഒന്നല്ല. ഒരു പരിധിവരെ അച്ചടി സാഹിത്യത്തെയും അച്ചടി ആധുനികതയുടെ ചിന്താക്രമങ്ങളെയും പിൻതള്ളിക്കൊണ്ടാണ് മാനവാനന്തര വായനാസമൂഹം നിലനിൽക്കുന്നത് എന്നു പറയാം. ഈ പുതിയ പരിസരത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട് യാത്രയെയും അതിന്റെ ആഖ്യാനത്തെയും നോക്കിക്കാണാനാണ പ്രബന്ധം ശ്രമിക്കുന്നത്. യാത്രകളുടെയും യാത്രാഖ്യാനങ്ങളുടെയും, വിശാലമായ അർത്ഥത്തിൽ എല്ലാ സാഹിത്യജനുസ്സുകളുടെയും ആഖ്യാനത്തിലും ഉള്ളടക്കത്തിലും രേഖപ്പെടലിലും നിരവധി പരിണാമങ്ങൾ സംഭവിച്ച മാനവാനന്തരസാഹചര്യത്തിൽ യാത്രയെന്ന വ്യവഹാരവും അതിന്റെ രേഖപ്പെടലുകളുടെ രാഷ്ട്രീയവും സമഗ്രമായി പഠിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ് എന്നു പ്രബന്ധം തിരിച്ചറിയുന്നു.

താക്കോൽവാക്കുകൾ: യാത്ര, യാത്രാഖ്യാനം, ആധുനികത, ഭൂപടം, ദൃശ്യസംസ്കാരം, മാനവാനന്തരത, സൈബർ ഇടം, അൽഗൊരിതം, സ്മാർട്ട്ഫോൺ സംസ്കാരം, ഗൂഗ്ൾ മാപ്.

മാനവികതാവാദത്തിന്റെ ഘട്ടത്തിൽനിന്നു മാനവാനന്തര സന്ദർഭത്തിലേക്കും സൈബർ അനുഭവലോകങ്ങളിലേക്കും എത്തുമ്പോൾ യാത്ര എന്ന അനുഭവവും യാത്രയെഴുത്തും വലിയ തോതിൽ മാറ്റങ്ങൾക്കു വിധേയമായിട്ടുണ്ട്. പ്രതീതി യാഥാർത്ഥ്യവും കൃത്രിമ ഉണ്മയുംകൊണ്ടു മനുഷ്യർ ഇന്ന് എത്തിനിൽക്കുന്ന

ചരിത്രസന്ധിയിൽ യാത്ര എന്ന അനുഭവത്തെക്കുറിച്ചും യാത്രയെ ആഖ്യാനം ചെയ്യുന്ന സാഹിത്യജനുസ്സെന്ന നിലയിൽ യാത്രാവിവരണങ്ങളെക്കുറിച്ചും മാറിച്ചിന്തിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്ക് എന്നതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായി, സമയങ്ങളിൽനിന്നു സമയങ്ങളിലേക്ക് യാത്രചെയ്യുന്ന ഒരു സമൂഹമായി ലോകജനതയെ വിഭാവനം ചെയ്യാൻ കഴിയുന്ന സാംസ്കാരികപരിസരമാണ് മാനവാനന്തരത. യാത്രാഖ്യാനങ്ങൾ ജൈവലോകത്തു സംഭവിക്കുമ്പോഴും ഡിജിറ്റൽ ലോകത്ത് തിരിച്ചറിയലിന്റെ പതിപ്പുകളായ പ്രൊഫൈലുകളിലൂടെ അവ രേഖപ്പെടുന്നതിലൂടെയാണു യാത്രികൻ/യാത്രിക ഇന്ന് 'അംഗീകാരം' (validation) നേടുന്നത്. ഭാവിയിൽ യാത്രയെന്നത് ഈ അംഗീകാരങ്ങളിൽ ഊന്നിയാവും വിഭാവനം ചെയ്യപ്പെടുക. അഥവാ, യാത്രയിൽനിന്ന് ജൈവലോകം അപ്രത്യക്ഷമാവുകയും പ്രൊഫൈലിൽ പ്രതീതി യാത്രാനുഭവങ്ങൾ സാധ്യമാവുകയും ചെയ്യുന്നു. മറ്റൊർത്ഥത്തിൽ യഥാർത്ഥയാത്ര/പ്രതീതിയാത്ര എന്നീ വിഭജനങ്ങൾ അസാധുവാകുന്ന അവസ്ഥ വന്നു ചേരും. ജൈവലോകവും ബോധമണ്ഡലവും യാത്രികരുടെ ശരീരവും അവിഭക്തമാവുന്നതിനെക്കുറിച്ച് മാനവാനന്തരതയെപ്പറ്റി പഠനങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുള്ള സൈദ്ധാന്തികനായ റോബർട്ട് പെപ്പരൽ ദി പോസ്റ്റ് ഹ്യൂമൻ കണ്ടീഷനിൽ ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു: "ബോധവും ദേഹവും പരിസ്ഥിതിയും തുടർച്ചകളാണ്. അവയ്ക്കിടയിലുണ്ടെന്ന് കരുതുന്ന വിടവുകൾ—ശ്വാസകോശവും വായുമണ്ഡലവും ഒരുദാഹരണം—താൽക്കാലികവും അല്പസമയത്തേക്കു മാത്രം നിൽക്കുന്നവയുമാണ്" (2004: 18). അഥവാ പ്രതീതി യാത്രകൾ, സമയസഞ്ചാരം തുടങ്ങിയ 'ഭാവന'കൾ യഥാർത്ഥ യാത്രാനുഭവങ്ങളായി രേഖപ്പെടാവുന്ന, അത്തരം ആഖ്യാനങ്ങളെക്കൂടി ഉൾക്കൊള്ളാവുന്ന തരത്തിലുള്ള സവിശേഷമായ ഒരു സിദ്ധാന്തപരിസരമാണ് മാനവികാനന്തരത.

യാത്ര, യാത്രാവിവരണം

എല്ലാക്കാലത്തും യാത്ര മനുഷ്യാനുഭവങ്ങളുടെ ഒരു പ്രധാന ഭാഗമായിരുന്നു. പഴങ്ങളും കാട്ടുകിഴങ്ങുകളും ശേഖരിച്ചും വേട്ടയാടിയും ജീവിച്ചിരുന്ന ആദ്യകാല ഗോത്രസമൂഹങ്ങൾക്ക് ഒരിടത്തുനിന്നു മറ്റൊരിടത്തേക്കുള്ള മാറ്റം നിലനില്പിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു. ജീവികാസമ്പാദനത്തിനു കൃഷിയെ ആശ്രയിക്കാൻ തുടങ്ങിയതോടെ സ്ഥിരതാവളങ്ങളെന്ന ആശയം മനുഷ്യരുടെ അവബോധത്തിൽ ഇടം നേടുന്നു. സാമൂഹികജീവിതത്തിന്റെ വിവിധഘട്ടങ്ങൾ പിന്നിടുന്നതോടെ നാഗരികതകൾ രൂപപ്പെടുകയും ചില നാഗരികതയുടെ ഇടങ്ങളിലേക്ക് അവർ

തങ്ങളെ ചേർത്തുവെയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടെ അതിനു പുറത്തുള്ളതെല്ലാം അനിശ്ചിതത്വങ്ങളോ നിഗൂഢതകളോ ആയി കണക്കാക്കപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോഴും യാത്ര എന്ന അനുഭവത്തെ മനുഷ്യർ പലവിധത്തിൽ ജീവിതത്തോടു ചേർത്തുപിടിക്കുകയും സാഹസികതയുടേയും ആത്മീയതയുടേയും സ്വത്വസ്ഥാപനത്തിന്റെയും ഭാഗമായി യാത്ര അടയാളപ്പെടുകയും ചെയ്തു. സ്ഥിരവാസികളായ ആദ്യകാല മനുഷ്യരുടെ അപരയിടങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള (Other spaces) ഭാവനകളിൽ നിന്നും ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്ന ആവിഷ്കാരങ്ങളായിരുന്ന തീർത്ഥാടനവും സാഹസികതയും. എഴുത്ത് സാർവ്വജനീനമാകുന്ന ഒരു ഘട്ടംമുതൽ ആത്മീയതലങ്ങളുള്ള രൂപകാത്മകമായ പ്രവൃത്തിയായാണു യാത്ര കണക്കാക്കപ്പെട്ടത്.

ആധുനികതയുടെ ചരിത്രസന്ദർഭമാണു വൻതോതിലുള്ള യാത്രകൾക്കു വഴിയൊരുക്കിയത്. ശാസ്ത്രസാങ്കേതികരംഗങ്ങളിലുണ്ടായ വളർച്ചയും ഗതാഗത വാർത്താവിനിമയരംഗങ്ങളിലുണ്ടായ മുന്നേറ്റവും വ്യാവസായികപുരോഗതിയും സാമ്രാജ്യത്വതാൽപര്യങ്ങളും പുത്തൻ ലോകബോധവും യാത്രകൾ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കിത്തീർത്തു. അതോടൊപ്പം വ്യക്തിയെ കേന്ദ്രസ്ഥാനത്തു നിറുത്തുന്ന സ്വയംപൂർണ്ണനായ മനുഷ്യൻ എന്ന ആധുനിക മാനവസങ്കല്പം മനുഷ്യരെയും ലോകത്തെയും രണ്ടായി വേർതിരിക്കുകയും പ്രകൃതിയെയും ഇതര ഭൂവിഭാഗങ്ങളെയും മനുഷ്യരുടെ ആസ്വാദനത്തിനുള്ള വിഭവങ്ങളാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാലഘട്ടത്തിലാണു യാത്രാഖ്യാനങ്ങൾ, യാത്രാവിവരണം എന്ന ആധുനികസാഹിത്യജനുസ്സായി പരിണമിക്കുന്നത്. യാത്രകളിലൂടെയും യാത്രയുടെ എഴുത്തിലൂടെയും ലോകം കൂടുതൽ കൂടുതൽ വെളിപ്പെടുകയും രേഖപ്പെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടേയിരുന്നു. നരവംശശാസ്ത്രം മുതൽ ചരിത്രംവരെയും ജീവശാസ്ത്രംമുതൽ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രംവരെയും ഉള്ളവ മാനവികതയുടെ ഘട്ടത്തിൽ നടത്തിയ ഭൂഖണ്ഡാന്തര, സമുദ്രാന്തര യാത്രകളുടെ ജ്ഞാനോൽപ്പാദനക്ഷമതയുടെ ഭാഗമായി ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്നതോ വളർച്ച പ്രാപിച്ചതോ ആയ അന്വേഷണമേഖലകളാണ്. വ്യത്യസ്തമായ ഈ ജ്ഞാനശാഖകളുടെ സംഗമവും (convergence) അവയുടെ മറികടക്കലും (transcendence) ആണ് ഇന്നു ജ്ഞാനവ്യവസ്ഥയിൽ നടക്കുന്ന പ്രധാന മുന്നേറ്റങ്ങൾ.

മാനവാനന്തരമായ ജ്ഞാനവ്യവസ്ഥയിൽ യാത്രകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന അനുഭവം യാത്രാവിവരണം എന്ന സാഹിത്യജനുസ്സിനാൽ മാത്രം അടയാളപ്പെടുത്താവുന്ന ഒന്നല്ല. അച്ചടി സാഹിത്യത്തെയും അച്ചടി ആധുനികതയുടെ

ചിന്താമണ്ഡലങ്ങളെയും പിൻതള്ളിക്കൊണ്ടാണ് മാനവാനന്തരസമൂഹത്തിൽ വ്യക്തികൾ ഒത്തുചേരുന്നതും യാത്ര ചെയ്യുന്നതും. യാത്ര ചെയ്യാൻ വാഹനങ്ങളുടെ സഹായം തേടുന്ന കാലത്താണ് യാത്രാവിവരണസാഹിത്യം രൂപംകൊള്ളുന്നത്. യാത്രിക/യാത്രികൻ സ്വയം തന്റെ അതിപരിഷ്കൃതമായ വാഹനമാവുകയാണെങ്കിലോ? സാഹിത്യത്തിൽ സയൻസ് ഫിക്ഷൻ നടത്തുന്ന ചില മറിച്ചിടലുകളുണ്ട്: രൂപകാർത്ഥങ്ങളെയും കാവ്യാർത്ഥങ്ങളെയും സാധാരണ മട്ടിൽ പ്രസ്താവനാരീതിയിലുള്ള വായനകളാക്കി മാറ്റുക എന്നത് അതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, 'അവളുടെ കാലുകൾക്ക് ചിറക് മുളച്ചു' എന്ന വാചകം സയൻസ് ഫിക്ഷനിൽ എഴുതപ്പെടുമ്പോൾ അതിന്റെ രൂപകാർത്ഥമോ കാവ്യാർത്ഥമോ അല്ല വായിക്കുന്നയാളുടെ മനസ്സിൽ വരിക, പരാമർശിതയുടെ കാലുകൾ ചിറകുകൾ മുളപ്പിക്കുന്ന തരം ജനിതകമാറ്റം സമാർജ്ജിച്ചവയാണ് എന്നതാണ്. മാനവാനന്തര സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഷാവ്യവഹാരത്തിൽ പൊതുവേ ഭാഷ തന്നെ ഇത്തരത്തിൽ മാറിത്തീരുന്നുണ്ട്. സാഹിത്യത്തിന്റെ ഭാവനാത്മക 'ഭംഗി'യിൽനിന്ന് കേവലമായ ആശയവിനിമയത്തിലേക്കും ഡാറ്റവൽക്കരണത്തിലേക്കും സമൂഹം സഞ്ചരിച്ചെത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ഭൂപടം, ദിശാസൂചികകൾ മുതലായ ചരിത്രപരമായ ഉപദാനങ്ങളെയും സാഹസികതയെയും (ആധുനിക, ആധുനികപൂർവ്വ യാത്രകളിലെ) ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് മാനവാനന്തരതയുടെ ഘട്ടത്തിലെ യാത്രകൾ കേവലമായ പ്രതീതിനിർമ്മാണപ്രവൃത്തി എന്ന നിലയിലേക്കു മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പ്രൊഫൈലുകളിൽ അപ്‌ലോഡ് ചെയ്യാനുള്ള ഡാറ്റ എന്നതിൽക്കവിഞ്ഞ് സ്വത്വത്തിന് ഒരു യാത്രയിൽനിന്നും അതിന്റെ ആഖ്യാനത്തിൽ/വായനയിൽനിന്നും സവിശേഷമായി സ്വത്വപൂരണ ഉപാധികൾ ഒന്നും തന്നെ ലഭിക്കുന്നില്ല എന്ന നിലയിലേക്ക് മാനവാനന്തര ഘട്ടത്തിലെ യാത്രകളും യാത്രാഖ്യാനങ്ങളും മാറിത്തീരുന്നുണ്ട്.

ഭൂപടങ്ങളുടെ ഇല്ലാതാവലും യാത്രയുടെ മാനവാനന്തരതയും

ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ പുതിയ വാർത്താവിനിമയ സങ്കേതങ്ങളും ഗതാഗതസംവിധാനവും നിലവിൽ വന്നതോടെ തീർത്ഥാടനവും സാഹസികയാത്രകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു നിലനിന്നിരുന്ന ഭൗതികമായ നിഗൂഢതകൾ ഒരു പരിധിവരെ അവസാനിക്കുകയും ഭൂഗോളം മുഴുവനായും ഭൂപടത്തിലേക്കു സംഗ്രഹിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഭൂപടത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ ഒരിക്കൽ വിദൂരമായും എത്തിച്ചേരാൻ കഴിയാത്തതായും കരുതിയിരുന്നയിടങ്ങളിലേക്കും

സഞ്ചാരം സാധ്യമാണെന്നു വന്നു. യാത്രയുടെ ഈയൊരു ഘട്ടത്തിലാണ് എത്തിച്ചേരുന്ന ഇടങ്ങളെയും ഇടങ്ങളിലേക്കുള്ള യാത്രയെയും വിവരിച്ചു കൊണ്ടു യാത്രാഖ്യാനങ്ങൾ, യാത്രാവിവരണം എന്ന ആധുനികസാഹിത്യ ജനുസ്സായി പരിണമിക്കുന്നത്. യാത്രാവിവരണത്തിന്റെ അടിത്തറയായി നിൽക്കുന്ന പ്രധാന സങ്കേതം വിവരണമാണ്. യാത്ര ചെന്നെത്തുന്ന ഇടങ്ങൾ വിവരിക്കുന്നതിലൂടെ കാഴ്ചയോളം പോന്ന സൗന്ദര്യാനുഭവമാക്കി വിവരണ ത്തെ മാറ്റിത്തീർക്കാൻ ആധുനികഘട്ടത്തിലെ എഴുത്തുകാർക്കു കഴിഞ്ഞു.

ആധുനികതയുടെ തുടക്കത്തിൽ ജനകീയമായിത്തീർന്ന ഭൂപടങ്ങൾ (Maps) യാത്രയെ ജനാധിപത്യവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ വലിയ പങ്കുവഹിച്ചു. അമൂർത്തമായ ചില ചിഹ്നങ്ങളെ ദ്വിമാനതലത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തി അതിന്റെ വ്യവസ്ഥയെ കൺമുന്നിലെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേയ്ക്കു ബന്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഇടങ്ങളെ വായിച്ചെടുക്കുന്ന രീതിയാണു ഭൂപടമെന്ന നിർമ്മിതിയുടെ കാതൽ. തുടക്കത്തിൽ ഭൂപടങ്ങൾ വായിക്കാനും കൈവശം വെയ്ക്കാനുമുള്ള അവകാശ മുണ്ടായിരുന്നത് പ്രത്യേക അധികാരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു മാത്രമായിരുന്നു. 1960-70 കളോടെ ഭൂപടങ്ങൾ വിവരം എന്ന നിലയിൽ ആഖ്യാനം ചെയ്യപ്പെട്ടു തുടങ്ങു കയും സർവ്വസാധാരണമായി അച്ചടിക്കുകയും ജനകീയ ഉപഭോഗത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തു. ഭൂഗോളം മുഴുവനായും ഭൂപടത്തിലേക്കൊതുങ്ങിയ തോടെ അതുവരെ എത്തിച്ചേരാൻ സാധ്യതയില്ലാത്തതെന്നു കരുതിയിരുന്ന ദേശങ്ങളിലേക്കും ഭൂപടങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ സഞ്ചാരം സാധ്യമാണന്നു വന്നു. അങ്ങനെയാവുമ്പോഴും ഭൂപടനിർമ്മാണവും വായനയും സവിശേഷമായ ജ്ഞാനമേഖലയായിത്തന്നെയാണ് നിലനിന്നത്. സവിശേഷമായ ഈ വായനാവ്യവഹാരം ശ്രേണീവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ഒന്നായിരുന്നു. ശ്രേണിയുടെ മുകളിൽ പട്ടാളക്കാരും പട്ടാള ആവശ്യങ്ങളുമായിരുന്നു. എങ്കിലും ഇങ്ങേയറ്റത്ത് വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ കൈപ്പുസ്തകങ്ങളെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തുന്ന വിധത്തിൽ ഭൂപടവായനാവ്യവഹാരം കൂടുതൽ ജനാധിപത്യപരമായി മാറുന്നുണ്ട്.

ഇടങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന, ഭൂപടത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പൊതുവായതും ബൃഹത്തായതുമായ അറിവ് മാനവികതായുഗത്തിലെ യാത്രക ളുടെ അടിസ്ഥാന പ്രമാണമാണ്. മാനവികതയ്ക്ക് ശേഷമുള്ള ഘട്ടമെത്തുമ്പോൾ ഭൂപടങ്ങൾ ദ്വിമാന മുദ്രണത്തിൽനിന്ന് മാറി ചരവും സജീവവുമായ ഡാറ്റാ പരിസരമായി വളരുന്നു. ഇതെക്കുറിച്ചാലോചിക്കുമ്പോൾ, ദൃശ്യസംസ്കാര ത്തിൽനിന്ന് പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യം എന്ന നിലയിലേക്കുള്ള മാനവാനന്തര യാത്രാനുഭവത്തിന്റെ പരിണാമത്തെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

ദൃശ്യസംസ്കാരത്തിൽനിന്നു പ്രതീതിയുടെ അപ്രമാദിത്വത്തിലേയ്ക്ക്

ദൃശ്യബഹുജനസംസ്കാരത്തിന്റെ കടന്നുവരവ് ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിലെ അവസാന പാദത്തിൽ യാത്രയെ സാംസ്കാരികമായി പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഘടനാപരമായി വലിയ മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കി. യാത്രാവിവരണത്തിൽ ദൃശ്യപരതയ്ക്ക് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കൈവന്നു. യാത്രക്കാർ അവർ പോയ ഇടങ്ങളുടെ ദൃശ്യപരമായ തെളിവുകൾ അവതരിപ്പിക്കാൻ നിർബന്ധിതരായി. യാത്രയെഴുത്ത് (Travel Writing) എന്നതു യാത്രാപ്രദർശനം (Travel Showing) എന്ന നിലയിലേയ്ക്കു മാറി. പ്രതീതിലോകത്തിന്റെ കടന്നുവരവോടെ ക്യാമറകളും വീഡിയോ റെക്കോർഡറുകളും ഇടങ്ങളെ/സ്ഥലങ്ങളെ യാഥാർത്ഥ്യപ്രതീതിയോടെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യാൻ സഹായിച്ചു. സ്ഥലയുക്തിയെ സങ്കല്പനപരമായി അവതരിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ച ഭൂപടനിർമ്മാണത്തിന്റെ സാങ്കേതികതകളിൽനിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണിത്. ദൃശ്യപ്രതിനിധാനങ്ങൾ യാത്രികരെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ യാത്രയിലേക്കും സവിശേഷയിടങ്ങളിലേക്കും ആകർഷിച്ചു.

ആധുനിക യാത്രാവിവരണങ്ങൾ, യാത്രയെഴുത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന പ്രധാന സങ്കേതം ഭാഷാപരമായ വിവരണമായിരുന്നു. കാഴ്ചയെ നേരിട്ടനുഭവിപ്പിക്കും വിധമുള്ള വിവരണങ്ങൾക്കു ദൃശ്യഭാഷയുടെ കാലത്ത് പ്രസക്തി നഷ്ടപ്പെട്ടു. കാഴ്ചയുടെ അൽഗൊരിതത്തിന്റെ സാമർത്ഥ്യങ്ങൾക്കു മുന്നിൽ ഭാഷയുടെ ഇടപെടൽ വെറും കമന്ററി എന്ന നിലയിലേക്ക് ചുരുങ്ങി. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ 'ഫീൽഡി'ൽ കാഴ്ചപ്പാടിനേക്കാൾ യഥാർത്ഥം കാഴ്ചയായതിനാൽ ദൃശ്യങ്ങളാൽ രേഖപ്പെടുന്നതായി യാത്ര മാറി. അഥവാ, യാത്രയും കാഴ്ചയും തമ്മിൽ, യാത്രയും ആഖ്യാനവും തമ്മിലുള്ളതിനേക്കാൾ ഗാഢമായ ബന്ധമാണ് എന്ന പുതുകാല പൊതുബോധം രൂപപ്പെട്ടു. കൂടാതെ, വിവരണം ദത്തം (data) തന്നെയായി ചുരുങ്ങുന്നതും വിവരം (information) എന്ന നിലയിൽ ഇടങ്ങൾ കോഡു ചെയ്യപ്പെടുന്ന പ്രവൃത്തി യാത്രാഖ്യാനമായി സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതും ഇതാടൊപ്പം ചേർത്തു വായിക്കാവുന്നതാണ്.

സ്മാർട്ട്ഫോൺസംസ്കാരം മാനവാനന്തരതയുടെ ചവിട്ടുപടി എന്നനിലയിൽ

യാത്രികരുടെ അടിസ്ഥാന ആവശ്യവും അറിവുമായി കരുതിയിരുന്ന ഭൂപടങ്ങളുടെ നിർമ്മിതിയിൽ ഉണ്ടായ വിപ്ലവകരമായ മാറ്റമാണ് മാനവാനന്തര യാത്രകളുടെ സ്വഭാവത്തെ നിർണ്ണയിച്ച ഒരു പ്രധാന ഘടകം. വർഗ്ഗ/വർണ്ണ/ലിംഗ ഘടകങ്ങളാൽ സംഭവിക്കാവുന്ന യാത്രാനുഭവവ്യത്യാസങ്ങളെ

സമീകരിക്കും വിധം യാത്രയുടെ രീതികൾ അടിമുടി മാറ്റത്തിനു വിധേയമായി. സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ കടന്നുവരവ് ഈ മാറ്റത്തിൽ ഒരു വലിയ പങ്ക് വഹിച്ചു. ഭൂപടവ്യവഹാരത്തിൽ അതുവരെ പ്രസക്തമായിരുന്ന ശ്രേണികളെ അത് വളരെ എളുപ്പം അസാധുവാക്കി മാറ്റി. സ്മാർട്ട്ഫോണുള്ള വ്യക്തിയുടെ കയ്യിൽ സൗജന്യമായ, ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസരച്ച വലുതായിക്കാണാൻ കഴിയുന്ന, സ്വയം പുതുക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന, സൂക്ഷ്മാംശങ്ങൾ കൃത്യമായി രേഖപ്പെട്ട ഒരു ഭൂപടമുണ്ട്. അതയാൾ ഓൺ ചെയ്യുന്നതോടെ ഈ ഭൂഗോളത്തിൽ എവിടെയും ആ ഭൂപടം അയാളെ അനുഗമിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. സാധാരണക്കാരായ മനുഷ്യർക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു സങ്കീർണ്ണതയും ഡിജിറ്റൽ മാപ്പിന്റെ ഉപയോഗത്തിനില്ല. അതിൽ ചിഹ്നങ്ങളും ദൂരവേഗക്രമങ്ങളും ഉപയോക്താവിനു സുഗമമായി മനസ്സിലാക്കാനാവും വിധം അതിലളിതമായാണു ക്രമീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

മാനവാനന്തരതയിലേക്കുള്ള യാത്രയുടെ ചരിത്രത്തിലെ വലിയ കുതിച്ചുചാട്ടങ്ങളിൽ ഒന്നാണു കൃത്രിമ ഉണ്മകൊണ്ടു നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്ന സജീവമായ ഈ യാത്രാപദ്ധതി. ചരിത്രത്തിലാദ്യമായാണ് ഒരു പ്രത്യേക സമയത്ത് ഒരു വ്യക്തി എവിടെ നിൽക്കുന്നു എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുകയും ലക്ഷ്യസ്ഥാനമെത്താൻ ഇനി എവിടേക്കു തിരിയണം, എങ്ങോട്ടു പോവണം എന്നിങ്ങനെ പ്രാദേശിക നിർദ്ദേശാങ്കങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് അയാളോട് പറഞ്ഞു കൊടുക്കുകയും ചെയ്യാൻ കെല്പുള്ള, കൃത്രിമ ഉണ്മയാൽ ജീവൻ വെച്ച ഭൂപടങ്ങളുണ്ടാവുന്നത്. ഭൂഗോളത്തിന്റെ കിടപ്പിനെ ഒരാൾ നിൽക്കുന്ന ഇടംവെച്ച് ക്രമപ്പെടുത്തുകയാണിവിടെ. അതുവരെയുണ്ടായിരുന്ന ഭൂപടനിർമ്മിതിയിൽ നിന്നു ഭിന്നമായ ഈ പുതിയ കാർട്ടോഗ്രാഫിക് രീതി, സ്ഥലത്തോടും സഞ്ചാരസാധ്യതകളോടുമുള്ള മനുഷ്യരുടെ സമീപനങ്ങളിൽ ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു. യാത്രക്കാർ ഏതു ദിശയിലേയ്ക്കു തിരിയുന്നു, എങ്ങോട്ടു ചലിക്കുന്നുവെന്ന് അതിബൃഹത്തായ ഡാറ്റാ ശൃംഖലകൾ ഉപയോഗിച്ച സ്മാർട്ട്ഫോൺ ഭൂപടം തിരിച്ചറിയുന്നതിനാൽ ഇതുവരെ യാത്രികരുടെ ഏക ആശ്രയമായി കരുതിപ്പോന്നിരുന്ന പരമ്പരാഗത ഭൂപടവായനയുടെ സങ്കേതങ്ങൾ തീർത്തും അപ്രസക്തമായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെ നിർമ്മിതബുദ്ധിയും യന്ത്രസംവിധാനങ്ങളും ജീവിതസാധാരണതകളെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന സവിശേഷസന്ധിയിലാണു യാത്രയടക്കമുള്ള ആവിഷ്കാരങ്ങൾ എത്തിനിൽക്കുന്നതെന്നു ചുരുക്കം.

സ്മാർട്ട്ഫോൺ സ്ക്രീനിലെ ഭൂപടം അപരിചിതവും അതിസങ്കീർണ്ണവുമായ സ്ഥലപടലങ്ങളുമായുള്ള വ്യക്തിയുടെ ബന്ധത്തെ പുനഃക്രമീകരിച്ചെടുക്കുന്നു.

യാത്രയുടെ ലക്ഷ്യസ്ഥാനങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുക മാത്രമല്ല തങ്ങൾ എവിടെ നിൽക്കുന്നുവോ അവിടം ഒരു ലൊക്കേഷൻ ഷെയറിങ് സമ്പ്രദായത്തിലൂടെ ലക്ഷ്യസ്ഥാനമാക്കി മാറ്റുവാനും ഗൂഗ്ൾ മാപ്പ് വഴി സാധിക്കും. ഡ്രോൺ ക്യാമറകളിൽ ലൊക്കേഷൻ ഡാറ്റ അപ്‌ലോഡ് ചെയ്യുന്നതു വഴി അവയെ യാത്രയുടെ മുന്നരയും പിന്നരയുമാക്കി ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വിധത്തിലുള്ള സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ പരിണാമവും മാനവാനന്തരഘട്ടത്തിലെ യാത്രയുടെ ഭാഗമായിക്കണക്കാക്കാം. സാങ്കേതികവിദ്യ യാത്രയുടെ അടിസ്ഥാന ഏകകങ്ങളിലൊന്നായി പരിണമിച്ചതോടെ ഒരു പ്രദേശത്തു തൊട്ടുമുൻപെത്തിയവരും കാലാകാലങ്ങളായി അവിടെ താമസിക്കുന്നവരും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം (സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവിനെ സംബന്ധിച്ച്) ഇല്ലാതാവുന്നു. അഥവാ ടൂറിസ്റ്റും സ്വദേശിയും ഡിജിറ്റൽ മാപ്പിന്റെ ഉപയോക്താക്കളും ഗുണഭോക്താക്കളുമെന്നനിലയിൽ ഒരു പോലെ സ്ഥലപരിചിതരാകുന്നു; തുല്യരാകുന്നു. മാനവാനന്തരതയിൽ യാത്രയെന്നതു ഭൂമിയിലെന്നതിലുപരി ഡിജിറ്റൽ ഭൂപടത്തിലെ പൊട്ടുകളിൽനിന്ന് പൊട്ടുകളിലേക്ക് ഒഴുകുന്ന ഗതാഗത ഡാറ്റയായി മാറുന്നുണ്ട്. അതിൽ പുരുഷൻ-സ്ത്രീ, ഉടമ-അടിമ, മുതലാളി-തൊഴിലാളി എന്നിങ്ങനെയുള്ള വർഗ്ഗവ്യത്യാസങ്ങൾ അപ്രധാനമാവുകയും ഡാറ്റയുടെ അതീതയാഥാർത്ഥ്യത്തിൽ വിചിത്രമായ ഒരർത്ഥത്തിൽ സകലതും തുല്യമാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. മേൽപരാമർശിച്ച വ്യത്യസ്ത വിഭാഗങ്ങൾ യാത്രയിലും മറ്റു സാമൂഹികവ്യവഹാരങ്ങളിലും ഇടപെട്ടിരുന്നത് അവർ കയ്യാളിയിരുന്ന അറിവുകളുടെ അധികാരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടായിരുന്നു. ഈ അറിവുകളെ വിവരങ്ങളാക്കി പൊതു ഉപഭോഗത്തിനു ലഭ്യമാക്കുന്നതുവഴി വ്യത്യാസങ്ങളുടെയും വിവേചനങ്ങളുടെയും സമവാക്യങ്ങൾ പലതും മാനവാനന്തര സന്ദർഭത്തിൽ തിരുത്തിയെഴുതേണ്ടതായി വരുന്നു.

മാനവാനന്തരഘട്ടത്തിലെ സഞ്ചാരി ഭൂമിയിൽ യഥാർത്ഥയാത്ര നടത്തുമ്പോഴും അവന്റെ/അവളുടെ യാത്രാപ്രതിനിധാനം അതിയാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പ്രതലങ്ങളിലാണു രേഖയാകുന്നത്. ഓരോ ഇടങ്ങളിലേക്കും യാത്ര ചെയ്തെത്തിയ, കാഴ്ചകൾ കണ്ട സഞ്ചാരിയെന്ന ആത്മരതി കലർന്ന ബിംബത്തെ യാത്രയുടെ ഡാറ്റാബേസിന്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകമായി രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു മാനവാനന്തരത പരമ്പരാഗത യാത്രയെഴുത്തിനെ അതിലംഘിക്കുകയും യാത്രയുടെ ആഖ്യാനത്തെ സോഷ്യൽ മീഡിയ നെറ്റ് വർക്കുകളിലെ വാലിഡേഷൻ ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള യാത്രാപ്രദർശനവും ആത്മപ്രദർശനവുമാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു. വീഡിയോ ബ്ളോഗുകൾ (വ്‌ളോഗുകൾ) വഴി

ലക്ഷക്കണക്കിനു ഡാറ്റാ ഉപയോക്താക്കളിലേക്ക് യാത്രകൾ സംപ്രേഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സമകാല ഡാറ്റാ-സാഹചര്യത്തിൽ വിവരണം എന്നതു വിവരത്തെ (information) പൂരിപ്പിക്കാൻ മാത്രമുള്ളതാവുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, പരമ്പരാഗത രീതിയിലുള്ള യാത്രകളും യാത്രാവിവരണങ്ങളും അടിമുടി മാറിക്കഴിഞ്ഞ മാനവാനന്തരതയുടെ സമകാലസാഹചര്യത്തിൽ യാത്രയെന്ന വ്യവഹാരവും അതിന്റെ രേഖപ്പെടലുകളും യാത്രാഖ്യാനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയവും സമഗ്രമായി പഠിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്.

ആധാരസൂചി

1. പോൾ മണലിൽ, ഡോ. 2015, യാത്രാവിവരണങ്ങൾ പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ,കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി, തൃശ്ശൂർ
2 രമേഷ്ചന്ദ്രൻ വി., 1989, സഞ്ചാരസാഹിത്യം മലയാളത്തിൽ, കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം .
3. Adams Percy G., 1983, Travel Literature and the Evolution of Novel, The University Press of Kentucky.
4. Bassnet Susan, 2002, ‘ Travel writing and Gender’, The Cambridge companion of Travel writing (Ed.Hulme Peter and Youngs Tim) Cambridge University Press U. K.
5. Edwards, Justin D. and Graulund Rune (Ed.), 2011, Post Colonial Travel Writing: Critical Explorations, Palgrave, MacMillan
6. Peat Alexandra, 2010, Travel and Modern Literature, Routledge, New York
7. Pepperell, Robert, 1995. The Posthuman Condition, Intellect, Exeter.
8. Ling, Rich and Campbell, Scott W., (Ed.), 2009, The Construction of Space and Time: Mobile Communication Practices, Transaction Publishers London.

soumyasuryam@gmail.com